

שבעת ימים פרק ראשון יומא

מזו

עין משפט נר מצוה

עא א ב מ"י פ"ה מ"ה
 בית המדרש ה' 1
 עב ג מ"י פ"ה מ"ה
 ה'
 עג ד מ"י פ"ה מ"ה
 ו'הכלה ה'
 עד ה ו שם הלכה ג'
 עה ז שם פ"ה מ"ה
 עז ח שם פ"ה מ"ה
 עז ט שם פ"ה מ"ה
 עח י שם פ"ה מ"ה
 עט כ שם הלכה ג'

לעזי רש"י

לטי"ש פסיס.
 פרוזני"א פרוזני"א.
 סבכה, טורג.

רבינו הנגאל

דרומית מזרחית היא היתה
 לשכת עושי לחם הפנים.
 נהג לשכת טלה קורבן
 במקצוע מערכת דרומית
 היא עומדת, ואיך שנה
 התגל של תמיד כי היא
 במקצוע פמפונות מערבית.
 ומשניין מאן תגא מדרת
 ר' אליעזר בן יעקב
 כלומר חולק עליו על
 ההגא שנהג התמיד.
 דתנן עורת הנשים היתה
 אורך קלי"ה על רוחב
 קלי"ה וארבע לשכות היו
 בארבע מקצועותיה כו'
 עד מערכת דרומית, א"י
 אליעזר בן יעקב שכתבי
 מה היתה משמשת. הכי
 נמי מסתברא דתגא דמדות
 ר' אליעזר בן יעקב
 היא, דתנן כל הכתלין
 שהיו במקדש היו גבוהין
 חוץ מכותל מוצרי שהוא
 נגורן שהכתון השורף
 הפרה עומד בהר המזרח
 ומתכוין ורואה פתחו של
 היכל בשעת הזאת היום,
 ותנן כל הפתחים שהיו
 שם גובהן כ' אמה, ורחבן
 כ' אמה, ותנן לפני
 היינו החיל כו', ומצאנו
 י"ב מעלות כל מעלה
 רומה חצי אמה, ומעורת
 הנשים ועורת ישראל
 ט"ו מעלות, ובין האולם
 להיכל י"ב מעלות. ומצאו
 ל"ט מעלות כל מעלה
 גובהה חצי אמה הנה י"ט
 אמה וחצי, ולדברי זה
 התגא אינו צריך להנמיך
 הכותל המזרחי אע"פ
 שגובהו ק' אמה (הפתח
 שעל הכותל והכותל
 שלעל הפתח המזרחי, כיון
 שגובהו כ' אמה) ורבי
 אמה נשאר מן הפתח חצי
 אמה שלא יחסרו המעלות
 ליה, ויכול לראות מתוכו
 פתח ההיכל. אלא כיון
 שהיה כי כותל המזרחי
 ששהו יג נגורן כדי לראות
 מעליו פתח ההיכל, למדנו
 שדברי ר' אליעזר בן יעקב
 גבוה, דתנן ר' אליעזר בן
 יעקב אומר מעלה היתה
 שם וגובהה אמה ודוכן
 תחן עליה וכו' ג' מעלות
 שן חצי חצי אמה, ורבינו
 לאוקמה

דרומית מזרחית היא היתה לשכת לחם הפנים. לקמן (דף
 ק"א) פריך דלעיל צממתינן דתמיד מוכח דהיא היתה
 צקן מזרחית לפניה דקא חשיב מלשכת עולאים שהיתה צקן
 מערבית לפניה עד לשכת לחם הפנים ד' לשכות וכי מקפת דרך
 ימין ממלכת לשכת לחם הפנים
 צממתינן מזרחית ומשני לה וקשיל
 לן ליפרוך נמי דלעיל קאמר דשאר
 שתי לשכותיה הוי לשכת החותמות
 ולשכת בית המוקד והכא קאמר
 שזלחת גזון בית חשמונאי כו' וזלחת
 יורדין לבית הטבילה י"ל טובא
 איכא לשכות וימני כלים שמשמין
 שנים ושלשה דברים: **הא איכא**
פלאגא דאמתא. הא ללא משני
 שהיכל היה לו אסקופה למטה
 צפתו שהיתה גבוה חצי אמה דקיס
 ליה שלא היה כך ואת"ל שהיה לו
 היה לשאר השערים כמו כן וא"כ
 אכתי איכא פלאגא דאמתא דתמזוי
 פתחא גבוהיה: **הא מני ר' יהודה**
 דאמר מזבח ממוצע וכו'. ואיכסי
 ליה פיתחא גבוהיה של המזבח
 העומד פכתי ומפסיקו והכל נמי
 הוה מני למימר ר"ש היא דלאמר
 צפק אחיהו מקומן (וצמס דף נג).
 כוליה מוצח צלפון קאי דמוצח והכנס
 מכסין צמני הפתח דלף על פי
 שהכנס יורד ומשפע ללד הדרוס
 המדקדק

שם היו גבוהין חוץ מכותל מזרחי שהכהן השורף את הפרה עומד בהר
 המזרחי (ט) ומכוון ורואה כנגד פתחו של היכל בשעת הזאת היום (ו) ותנן יכל
 הפתחים שהיו שם גובהן עשרים אמה ורוחבן עשר אמות (ז) ותנן לפני
 סורג (ח) ותנן לפני מעלה חצי אמה וישתים עשרה מעלות היו שם
 רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (ט) מעלות עולות מתוכה היורדות
 מעורת ישראל לעורת נשים רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (י) ותנן בין
 האולם למזבח כ"ב אמה וישתים עשרה מעלות היו שם רום מעלה חצי אמה
 ושילחה חצי אמה (יא) ותנן ר"א בן יעקב אומר במעלה היתה שם וגבוה אמה ורוכן
 נתון עליה וכו' שלש מעלות של חצי חצי אמה אי אמרת רבנן ר"א בן יעקב
 היא היינו דאיכסי ליה פיתחא אלא אי אמרת רבנן הא איכא פלאגא דאמתא
 דמתחזי ליה פיתחא בגווייה אלא לאו שמע מינה רבי אליעזר בן יעקב היא
 רב אדא בר אבהו אמר (יב) הא מעני רבי יהודה היא (יג) דתניא רבי יהודה אומר
 המזבח ממוצע ועומד באמצע עורה ושלישים עורה ושתיים אמות היו לו
 עשר

שקלוס מלכי עוזבי כוכבים (ט). שהקטירו עליה לעזות כוכבים
 במקדש. קתני (ו) צלשמת הטלחים שהוא צממתינן דרומית: מאן
 טאא מרות. הא צממתינן דמסכת מרות (ז) היא: ר"א בן יעקב
 היא. דקתמיה דממתינן דמרות קיימי כותמיה: היפה אורך. מן
 המזרח למערב על רוחב מן האפון
 לדרום: ומשלחן סתם הדוד.
 דכתיב (צמדבר ו) ותנן על האש אשר
 תחת זבח השלמים: לשכת המזרחית.
 מפרש צממתינן דלקמן (ז) ששם המזרחית
 עובדין צממתינן לטהרתן כשזאין
 להכניס ידיו לזבוחות אע"פ שטבל
 מצערב: אמר ר"א בן יעקב שכתבי
 כו'. מכלל דרישא ר"א בן יעקב
 קאמר לה: ה"ג מסתברא. דקתמא
 דמרות ר"א קאמר לה: דתנן כל
 הכתלים וכו'. ולא מצינן מוקמת
 לה אלא כר"א בן יעקב: כל הכתלים
 שהיו שם. ככל צמני הר הבית היו
 גבוהין הרבה מאל עד שהיו כל
 פתחים שבהן גבוהין כ' אמה לצד
 המה של פתחים הרבה מאל:
חוץ מפוסל מוצרי. הוא התחתון
 לרגלי הר הבית שזו נכנסין לחיל
 שלפני עורת נשים ומן החיל נכנסין
 לעורת נשים ומעורת נשים לעורה
 הגדולה: **שכן השורף את הפרה**
עומד צד המזרח. הוא הר הזיתים
 אשר על פני ירושלים מקדש ופני
 הכהן למערב: ומסוין ורואה. מעל
 גובה ראש הכותל דרך השערים
 שלפנים הימנו פתחו של היכל כשהוא
 מזה צדס דכתיב (צמדבר ט) והזה
 אל נוכח פני אהל מועד וגו' ולא
 היתה הכותל גבוה אע"פ שהשערים
 מכוונים זה כנגד זה שער הר הבית
 כנגד שער עורת נשים ושער עורת
 נשים כנגד שער העורה הגדולה
 ושער העורה כנגד פתח ההיכל לא
 היה יכול לראות את פתח ההיכל
 דרך פתחים לפי שההר הולך ומגביה
 ועולה עד שקרקע פתח ההיכל
 גבוה כ' אמות יותר מקרקעי רגלי
 הר הבית וממלכת אסקופת ההיכל
 גבוהה ממקדש פתח הר הבית ולא
 יוכל לראות חלל פתח היכל דרך
 אותו פתח: **ותנן כל הפתחים וכו'**
 פיתחא תתאב מעלות הר הבית אלא לר' אליעזר בן יעקב עשרים אמה. כיון דגבוהין עשרים אמה לא משכחם שנסתם צממתינן
 ההר לרבנן: **לפנים ממנו סורג**. (ט) היה שם לפנים מכותל מזרחי והיא מחילה העשויה נקבים נקבים כסירוגי נמטה של צדלים ועושין
 אותה דכפי עץ ארוכים וקצרים שקורין לט"ש ומרכיבין אותן זו על גב זו כאלכסון וקורין אותן צלע"ז פרוזני"א: **לפנים**. מאותו סורג
 היה נמוק פנוי י' אמות והוא נקרא חיל: **וששים עשרה מעלות היו**. צלותן י' אמות שההר מגביה מן הסורג עד שער עורת נשים
 רום כל מעלה ומעלה חצי אמה הרי שעלה קרקע עורת נשים ו' אמות. משך רוחב המעלה חצי אמה ואורכה ככל רוחב ההר
 ללפון ולדרום: **ט"ו מעלות**. גובה קרקע עורת ישראל עשרים אמות שההר כנגד פתח ההיכל: **ר"א היא**. דלית ליה מעלה יתירה וגבה
מעלות. הרי שגבה קרקע היכל מקרקע הר הבית התחתון תשע עשרה אמה וחצי עדיין נשאר מן הפתח התחתון חצי אמה עליונה לראות
 דרך שם חצי אמה התחתונה של חלל פתח ההיכל: **ותנן ר"א בן יעקב אומר מעלה היפה**. עוד צממתינן ישראל וגבוהה אמה ואורכה דרוחב
 כל העורה: **ודוכן**. של לים צמני עליה וגבוהה אמה וחצי: **וכו' ג' מעלות של חצי**. מעלות של חצי אמה. סתמא דקתני
 דכותל מזרחי נמוך כדי לראות ממעל לו דרך שערי עורת נשים ועורת ישראל את חלל פתח ההיכל: **ר"א היא**. דלית ליה מעלה יתירה וגבה
 קרקע ההיכל מקרקע התחתון כ' אמה וחצי (ט): **היינו דאיכסי ליה**. פתח התחתון גבוהה קרקע ההיכל: **אלא אי אמרת רבנן**. הרי לא עלו
 המעלות אלא י"ט אמה וחצי ופס ליה פלאגא דאמתא דמתחזי ליה פתח ההיכל כגווייה לכהן שצבר הזיתים: **רב אדא בר אבהו אמר הא מני**
 דקתני דכותל מזרחי הולך להיות נמוך ר' יהודה היא דלאמר המזבח עומד בצלמלע העורה כנגד הפתחים וממלך גבוהה סותם את הפתח התחתון
 שהרי עלה קרקע עורת ישראל מקרקע התחתון י"ג אמה וחצי אמה קודם שהגיע למזבח והמזבח גבוהה תשע הרי עשרים ושתיים וחצי:

(א) [ע"ז צ"ל: ג] (ב) [במ"א:
 מלכי יון, (א) מרות פ"ב
 מ"ה, (ד) ג"ז שם מ"ד,
 (ה) מרות פ"ב מ"ג לקמן
 לא [במ"א ה"ל: ג] (ו) [מדות
 מ"ג, (ח) מ"ג, (ז) [ב"ש
 מ"ג, (ט) מרות פ"ב מ"ה,
 (י) שם פ"ב מ"ה, (י) [ב"ר
 סדר המשנה ושלמה אמה
 ועין צ"מ פ"ו מ"ה, (ג) [שם
 המורה הלכה ו, (ד) [שם
 פ"ב משנה ו, (ה) [במ"א ה"ל:
 (ז) [ב"ש: מלכי יון, (ז) [דף
 ג' (ח) ע"י פ"י ד"ה א',

גליון הש"ס

ג"מ אה מני ר"י היא. ע"י
 לקמן ל' ע"ב חופ' ד"ה
 ר"י:

הגהות הב"ח

(א) ג"מ לשכת העולם כ"ל
 ומ"י ד"ה נמוק: (ב) שם
 כ"ה המסחה ורחובות
 ורואה: (ג) רש"י מ"ה
 ששקלוס קתני מידת
 צלשמת: (ד) ד"ה מאן וכו'
 דמסכת מרות רב"ה היא
 דקתמיה כ"ל מ"ה וכו'
 נמוק וה"ל: (ה) ד"ה
 לפנים ממנו סורג. סורג
 היה: (ו) ד"ה וכו' ג' מעלות
 של חצי חצי אמה:

תוס' השיגים

חוץ מכותל מזרחי. לא
 עני למינן שאותו לא היה
 גבוה יותר מלפניה אמה
 אלא ארבעים אמה שם
 גבוה, שהיו לעורת נשים
 גבה אותה קרקע שהיא
 אמות, ואותו כותל היה
 גבוה ארבעים אמה שולש
 היא כך וגובה הפתח כ' אמה
 מן האסקופה, ממלך
 לא היה גבוה [מאלף] שם
 אמות יותר ממקדש כותל
 שער מזרחי שגובהו היה כ'
 אמה כמו כן, ממלך מוכי
 היה אלא היא הכותל מוכי
 גבוה מעל שער של עורת
 נשים ו' אמות, שאלס כן איך
 יוכל לראות פתחו של היכל
 מעל כותל מזרחי דרך שער
 עורת נשים, ממלך שאלף]
 היה כותל מזרחי זה של
 תתאב הר הבית גבוה היה
 אמה, ותנן בין אולם כו'.
 ושלמה אמה
 צדאלס כקפדים אוקים
 ובמסכת מרות (פ"ב מ"ג),
 וכן מוכח נמי דתנן דתנן כל
 מעלות שהיו שם שילחן חצי
 אמה מן מעל אולם.
 אי אמרת בשלמא רבי
 אליעזר בן יעקב היא
 היינו דאיכסי ליה
 פיתחא. מה שמי
 כקוטרס דלרבי אליעזר
 גובה קרקע עורת נשים
 (כ) [ב"ש] אמה וממלך לא
 דק, דמסכת מרות מוכח
 כדלית שלש מעלות של
 דוכן היו ככל אורך עורת
 הכנים דקתני עורת
 ממלכת עורת הכנים גבוהה
 מעל שולחן חצי אמה וממלך.
 הכי מוכח דמדות רבי יהודה היא ממלך אמות אלעזר בן יעקב, ומה הוכחה היא זו, דילמא תגא אחרתה היא דלית ליה לקמן
 פרק היזא"ו לו, ג' (ח) ובמסכת פרק קדשי קדשים [גמ' כ] דלוליה מוצח צלפון קאי וכותמיה מיוקמתא שפיר.

שנמצא גובה המעלות והדוכן כ"ב אמה, ובתוספת הפתח כולו, לפיכך הוצרכו לעשות כותל נמוך. אב רב אדא לאוקמה
 למידות לרבי יהודה, דתני מוצח ממוצע ועומד באמצע עורה כמין כנגד היכל וכו'.